

УДК 655.424(477-25)

Шостий весняний "МЕДВІН": і для дорослих, і для дітей

З 7 до 10 квітня в столиці проходив Шостий київський весняний міжнародний книжковий ярмарок "МЕДВІН". Цього разу організатори заходу нічого радикально нового до переліку заходів додавати не стали, натомість розширили вже традиційну програму: збільшили кількість автограф-сесій, лекцій, презентацій та майстер-класів, відвідувачам були запропоновані вже знайомі тематичні блоки — "Книга і кухня", "Книга і кіно", "Книга і театр", "Книга і діти". "Об'єктивно, нових компонентів цього року немає, але "вибухи" на певних моментах були закладені. Програма насичена, всі аудиторії зайняті, заходів більше, ніж у попередні рази. Ми судимо по зайнятості майданчиків. Немає жодної вільної хвилини на жодному майданчику, а восени, наприклад, були", — розповідають куратори культурної програми "МЕДВІНа" брати Віталій і Дмитро Капранови. За їхніми словами, акцент цього разу було зроблено на живому спілкуванні та обміні досвідом.

На урочистому відкритті одним із найпалкіших та найбільшійших для присутніх став виступ Дмитра Павличка, який рішуче розкритикував дії (а точніше — бездіяльність) уряду у сфері книговидання та книгорозповсюдження. Підтримав поета й президент Української асоціації книговидавців та книгорозповсюджувачів Олександр Афонін, який образно назвав державу і книгу сіамськими близнюками. "Не буде книги — не буде й України", — резюмував Олександр Васильович. Утім, також він зазначив, що, незважаючи на те, що криза у галузі книговидання ще не минула, саме такі події, як "Книжковий світ" дають надію на її подолання та уможливають здійснення реальних і дієвих кроків на шляху до виходу із того скрутного становища, у якому нині перебуває вітчизняна книжкова галузь.

Програма чотирьох днів книжкового ярмарку була не лише різноманітною, а й цікавою та корисною для видавців, книгорозповсюджувачів, авторів і, звісно, для гостей заходу. Свої книги презентували і підписували Іван Андрусяк, Леся Воронина, Сергій та Марина Дяченки, Богдан Жолдак, Міла Іванцова, Олесь Ільченко, брати Капранови, Максим Кідрук, Андрій Кокотюха, Валерій та Наталія Лапікури, Сергій Пантюк, Світлана Поваляева, Степан Процюк, Ірен Роздобудько, Артем Чех та багато інших письменників, видавців, перекладачів та ілюстраторів.

Книгу на "МЕДВІНі" вже неможливо уявити без кухні, на якій цього разу можна було спробувати груші в тісті від Юрія Винничука, фірмовий банош від Андрія Куркова, пісні вареники від Зірки Мензатюк, перець в анчоусах від Маргарити Січкари.

У секції "Книга і кіно" було продемонстровано фільми за літературними творами від програми "Аргумент кіно" та матеріали майбутнього фільму "Чорний козак" від Влада Чабанюка й Олександра Власюка, більше відомого як Лірник Сашко. А в секції "Книга і театр" показали вистави "Маска для розбитого дзеркала" від театру-студії "Міст" і "Повернення в нікуди" від театру "Вавилон".

Традиційно на "Книжковому світі" працював майданчик "Майстер-кляса", де всі охочі, дорослі й діти, мали змогу випробувати свої сили у створенні великодніх прикрас, листівок, витинанок, оригамі, можна було повправлятися у каліграфії, виготовити собі на згадку книжкові закладки або ляльку-мотанку, навчитися робити пластилінові ілюстрації, палітурити книги тощо.

У рамках "Книжкового університету" кожен міг обрати собі лекції, семінари та майстер-класи до смаку. Зокрема,

значну увагу було приділено електронній книзі, її створенню, правовим аспектам, у тому числі дотриманню авторського права, а також просуванню книги за допомогою електронних медіа та соціальних мереж. Загалом, організатори констатували, що цей напрям діяльності виставки дуже гарно зарекомендував себе. Бажаючих законспектувати секрети майстрів завжди було чимало, але медвінівські аудиторії ще ніколи не були настільки заповнені, тим паче людьми, які активно щось конспектують. Отож, чимало видавців і простих відвідувачів сповна скористалися можливістю дізнатися щось нове і корисне у царині книговидання. Перелік проведених лекцій доволі солідний. Багато конкретики можна було почерпнути з виступу "Електронна книжка. Як це робиться" Олексія Авраменка — головного редактора ВД "Мост паблішинг", керівника проекту "BookLand". Навчитися складати ціну книгам була змога на лекції "Книжкові фінанси: собівартість, ціни, склад витрат, авторські відрахування — як врятуватися у морі цифр" від письменників і видавців братів Капранових. Дізнатися про деякі тонкощі письменницького ремесла відвідувачі могли на лекції "Мандрівники у часі: проблеми історичної белетристики" Девіда Бейкера. Надихала до власної творчості лекція "Промоція української книжки в електронних медіа" однієї з найкращих книжкових крійторів в Україні (працювала у видавництвах "Кальварія" та "Грані-Т") — Діани Ключко. Особливе зацікавлення викликав міні-тренінг від Українського медіа-холдингу "10 заповідей успіху". А однією з найяскравіших подій у рамках роботи "Книжкового університету" став майстер-клас від Дмитра та Віталія Капранових "Віртуальна публіцистика. Як зробити так, щоб вас прочитали".

Субота, вже за звичаєм, була проголошена дитячим днем, який видався особливо насиченим презентаціями книг, зустрічами письменників, ілюстраторів, видавців із маленькими читачами. Одним із найцікавіших заходів для юних відвідувачів стало створення мультфільму разом з мультиплікаційною студією "Червоний собака" та співачкою Гайтанюю. Своїми виставами дітей на ярмарку розважав театр-студія імпрровізації "Чорний квадратик". Програма майстер-класів у цей день також була розрахована, в першу чергу, на наймолодших відвідувачів. Можна було порозмальовувати абетку від порталу "Все о детях", створити власну листівку до Великодня разом з мистецьким об'єднанням "ВАЛ" та спробувати зробити ілюстрацію з пластиліну разом з письменницею та художницею Ганною Осадко. А на творчому майданчику журналу "Стіна" було розміщено виставку дитячих малюнків міжнародного екологічного курсу "Світлий образ майбутнього планети".

Всі бажаючі мали змогу взяти участь у конкурсі на найкращу думку про книгу, організованому Благодійним фондом Влади Прокаєвої, що має назву "Обдаровані діти — майбутнє України", — для цього потрібно було написати про своє ставлення до книги, про її роль та значення у житті. Дуже показовим став той факт, що вік учасників конкурсу коливався від 6 до 73 років. Ще одна заслуга фонду — фотопроєкт "Зірки. З книгою в серці", у рамках якого відомі українці сфотографувалися з книгами та розповіли, чому потрібно їх читати. Ці світліни прикрасили стіни не лише літературної кав'ярні "Книжкового світу", а й були подаровані дитячим та юнацьким бібліотекам разом із комплектами сучасних книг, придбаних коштом фонду.

Шанувальники поетичного мистецтва були втішені такими заходами, як "Ніч еротичної поезії" та "Вечір іронічної

поезії". Свою інтимну лірику при свічках читали Юрій Винничук, Іван Малкович, Іван Андрусяк, Леся Мудрак, Таня-Марія Литвинюк, а ведучими "Ночі..." були Сергій Пантюк та Мар'яна Савка. Головним же мистецьким заходом ярмарку (зокрема, за кількістю відвідувачів) став "Вечір іронічної поезії", на якому можна було отримати позитивний заряд доброго гумору, слухаючи виступи братів Капранових, Юрка Позаяка, Володимира Цибулька, Артема Полежаки, Сергія Пантюка, Євгена Манженка.

Зовсім несподіваним, але гостро соціальним й актуальним заходом стала танцювальна увертюра "Захоплення книгарні "Сяйво" у виконанні балетної трупи "А-6". Історія книгарні нараховує понад 65 років. Протягом цього періоду вона була (до захоплення бандитами) храмом українського духу і красною мовою, Парнасом для письменників і духовною Меккою для українських читачів. Небайдужі до долі "Сяйва" продовжують свою боротьбу з рейдерами, а на книжковому ярмарку була добра нагода для того, щоб краще ознайомити громадськість із цим болючим питанням та поповнити лави прихильників й оборонців осередку друкованого слова в центрі столиці України. На "Книжковому світі" було проведено прес-конференцію, присвячену останнім подіям боротьби за "Сяйво". Багато хто поставив свій підпис під листом-зверненням представників культурної спільноти України та всіх громадян, яким не байдужа доля національної книжкової справи, до представників різних гілок влади з проханням повернути Києву книгарню з багаторічною історією та культурними традиціями. Усі, хто хотів виявити свою небайдужість і долучитися до справи, мали змогу це зробити на стенді "Сяйва" протягом усіх чотирьох днів роботи ярмарку. А при вході до експоцентру "Спортивний" демонструвалася виставка фоторобіт, знятих під стінами книгарні "Сяйво" (автори світлин — Наталія Кравчук (журнал "Кореспондент") та Сергій Руденко). Вкотре привернути увагу можновладців до історії захоплення "Сяйва" та кризової ситуації в книжковій галузі загалом — такою була основна мета цих заходів. А одним із перших позитивних результатів проведених акцій стало те, що 21 квітня 2011 року Верховна Рада України заборонила приватизацію приміщень бібліотек, книгарень та державних видавництв, ухваливши відповідні зміни до Закону "Про приватизацію невеликих державних підприємств". Законом встановлено, що не

можуть бути об'єктами малої приватизації будівлі (споруди, приміщення) або їх окремі частини, де розміщуються бібліотеки, книгарні та державні видавництва.

Організували зустріч із відвідувачами ярмарку під назвою "Газета "День" — 15 років на ринку якісної преси. Як не загубитися в інформаційному просторі" працівники цього відомого в Україні видання. Увагу привертало чималі стоси книг на стенді. Слухачі дізналися, що "День", попри кризу, не зупинив свою видавничу програму і приділяє багато уваги розповсюдженню вже випущеного, щоб на виручені гроші бодай доводити те, що користується особливим попитом.

На доадачу до всього цього розмаїття подій із весняним "МЕДВІНОМ" сусідили "Фестиваль фантастики" та "Київський міжнародний фестиваль християнської книги". Останній цього року став значно помітнішим: збільшилась кількість стендів і пропонованої літератури на відповідну тематику, крім того, зіркові гості цьогорічного ярмарку — Вільям Пол Янг та Девід Бейкер — представляли саме християнську літературу.

Отже, головним висновком, який можна зробити за результатами проведення цьогорічного весняного "Книжкового світу" є те, що позитивні зрушення у галузі вітчизняного книговидавництва та книгорозповсюдження, безумовно, є — у цьому могли переконатися відвідувачі ярмарку. Втім, це аж ніяк не привід зупинятися на досягнутому. Вітчизняним учасникам книжкового бізнесу варто пам'ятати, що в наш час відсутність постійного розвитку, навіть нетривале "стояння на місці" — рівносильне руху назад, скочуванню у прірву кризи. Та справедливості заради варто констатувати, що самотужки впевнено крокувати шляхом прогресу не в змозі навіть найсильніші представники галузі — без матеріальної та правової підтримки з боку держави їм не впоратися. Тому заходи такого рівня й масштабу як "МЕДВІН" є черговою нагодою, щоб нагадати про себе не лише простим поціновувачам друкованого слова, а й представникам владного Олімпу.

Матеріал підготувала

Олена Тихоненко,

науковий співробітник відділу наукового редагування бібліографічної інформації Книжкової палати України

Надійшла в редакцію 15 квітня 2011 року